

L I G J
Nr.8488, datë 13.5.1999
PËR MBROJTJEN E TOPOGRAFISË SË PRODUKTIT GJYSMËPËRÇUES
(Ndryshuar me ligjin nr. 9957, datë 17.7.2008)
(Ndryshuar me ligjin nr. 66/2014, datë 26.6.2014)

(I përditësuar)

Në mbështetje të neneve 78 dhe 83 pika 1 të Kushtetutës, me propozimin e Këshillit të Ministrave

K U V E N D I
I REPUBLIKËS SË SHQIPËRISË

V E N D O S I :

I. DISPOZITA KRYESORE

Neni 1

(Ndryshuar me ligjin nr. 66/2014, datë 26.6.2014)

Ky ligj rregullon mbrojtjen e topografisë së produktit gjysmëpërçues.

Neni 2

(Ndryshuar me ligjin nr. 66/2014, datë 26.6.2014)

Në këtë ligj, përsa nuk thuhet ndryshe në përmbajtje:

a) “një produkt gjysmëpërçues” është forma përfundimtare ose e ndërmjetme e një produkti, i cili plotëson të gjitha kushtet e mëposhtme:

- i) përbëhet nga një masë materiali, e cila përfshin një shtresë materiali gjysmëpërçues;
- ii) ka një ose më shumë shtresa të tjera që përbëhen nga material përçjellës, izolues apo gjysmëpërçues, të cilat vendosen sipas një modeli të paracaktuar tredimensional;
- iii) ka për qëllim të kryejë, vetëm ose së bashku me funksionet e tjera, një funksion elektronik;

b) “topografia e produktit gjysmëpërçues” (më poshtë: topografi) është një vendosje tridimensionale e çfarëdoshme, e shprehur prej elementesh, ku të paktën njëri është aktiv dhe ndërmjetësohet në produkt gjysmëpërçues, apo ato vendosje tridimensionale të përgatitura për prodhimin e një produkti gjysmëpërçues “topografia e një produkti gjysmëpërçues” është një seri imazhesh të lidhura, pavarësisht nga mënyra e fiksimit apo kodimit të tyre:

i) të cilat përfaqësojnë modelin tredimensional të shtresave, nga të cilat përbëhet një produkt gjysmëpërçues;

ii) ku në secilën seri, çdo imazh ka modelin ose një pjesë të modelit të sipërfaqes së produktit gjysmëpërçues në çdo fazë të prodhimit të tij;

c) “shfrytëzimi tregtar” i topografive nënkupton prodhim, shitje, qiradhënie ose ndonjë metodë tjetër të përhapjes tregtare, e lidhur drejtpërdrejt me një topografi apo produkt gjysmëpërçues, prodhuar në bazë të topografisë respektive ose çdo ofertë për këtë qëllim.

II. SUBJEKTET E MBROJTJES

Neni 3

(Shtuar paragrafi fundit me ligjin nr. 66/2014, datë 26.6.2014)

E drejta e mbrojtjes së një topografie garantohet për të gjithë krijuesit.

Kur topografia është krijuar si rrjedhojë e punës së krijuesit apo në bazë të porosisë, e drejta e mbrojtjes garantohet në favor të punëdhënësit të krijuesit apo të personit që ka dhënë porosinë, me përjashtim të rasteve kur në kontratë parashikohet ndryshe.

Të drejtën e mbrojtjes e gëzojnë, gjithashtu, edhe trashëgimtarët e personave të përmendur në paragrafët e parë dhe të dytë të këtij neni.

Neni 4

Personat e huaj, që kërkojnë të mbrojnë një topografi, gëzojnë të njëjtat të drejta si personat vendas, në përputhje me traktatet dhe konventat ndërkombëtare ose në bazë të parimit të reciprocitetit.

Personi, që i referohet parimit të reciprocitetit, duhet të provojë ekzistencën e tij.

III. RREGULLAT E PËRGJITHSHME PËR PROCEDURËN E MBROJTJES

Neni 5

(Ndryshuar me ligjin nr. 9957, datë 17.7.2008)

Drejtoria e Përgjithshme e Patentave dhe Markave (DPM) jep të drejtën dhe mbrojtjen e topografisë.

Neni 6

(Ndryshuar me ligjin nr. 9957, datë 17.7.2008)

DPM-ja merr vendime sipas procedurës administrative për dhënien e së drejtës dhe mbrojtjen e topografisë në nivelin e parë.

Kundër vendimit të marrë nga DPM-ja mund të bëhet ankim pranë bordit të apelimit.

Neni 7

DPM-ja ruan regjistrin e topografive të aplikuara dhe regjistrin e topografive të mbrojtura.

Regjistrat e referuar në paragrafin e parë të këtij neni janë të hapur për publikun.

Neni 8

Një topografi mbrohet nëse ajo është origjinale.

Një topografi konsiderohet origjinale nëse është rezultat i përpjekjeve intelektuale të vetë krijuesit dhe në momentin e krijimit nuk përbën rast të zakonshëm në industrinë e gjysmëpërcjellësve, kur ajo u krijua.

Kur një topografi përbëhet nga elementë të zakonshëm në industrinë respektive, atëherë mbrohet vetëm kombinimi i këtyre elementeve, duke provuar se ai i plotëson kushtet, lidhur me origjinalitetin, në përputhje me paragrafin e dytë të këtij neni.

IV. PËRMBAJTJA, TË DREJTAT DHE KUFIZIMI I TYRE

Neni 9

(Ndryshuar me ligjin nr. 66/2014, datë 26.6.2014)

Pronari i topografisë së mbrojtur lejon të drejtat ekskluzive të shfrytëzimit tregtar, duke përfshirë të drejtën e autorizimit apo të ndalimit të ndonjërës prej akteve të mëposhtme:

- a) Riprodhimi i topografisë, në kuptim apo formë;
- b) importimi, shitja apo ndonjë formë tjetër e përhapjes e topografisë ose e produkteve që përfshijnë produktin gjysmëpërçues, i cili ka lidhje me topografinë respektive.

E drejta ekskluzive për të autorizuar apo ndaluar ndonjë prej veprimeve të parashikuara në shkronjën “b”, të paragrafit të parë, të këtij neni, nuk zbatohet për veprimet e kryera, pasi topografia ose produkti gjysmëpërçues është hedhur në treg në Republikën e Shqipërisë nga personi që ka të drejtën të autorizojë tregtimin e saj ose me pëlqimin e tij.

Të drejtat ekskluzive, të parashikuara në paragrafin e parë të këtij neni nuk shtrihen në ndonjë koncept, proces, sistem apo mishërim teknik në topografi, me përjashtim të vetë topografisë.

Neni 10

(Nryshuar me ligjin nr. 66/2014, datë 26.6.2014)

Një topografi konsiderohet e mbrojtur kur ajo regjistrohet në regjistrin e topografisë.

Të drejtat ekskluzive për pronarin e topografisë së mbrojtur lindin në njëren prej datave të mëposhtme, cilado është më e hershmja:

- a) Data e depozitimit e kërkesës për mbrojtje, në bazë të nenit 12 të këtij ligji;
- b) data kur topografia respektive është tregtuar për herë të parë kudo në botë.

Të drejtat ekskluzive mbarojnë me kalimin e 10 vjetëve nga njëra prej datave të mëposhtme, cilado është më e hershmja:

- a) Fundi i vitit kalendarik, në të cilin topografia është tregtuar për herë të parë kudo në botë;
- b) fundi i vitit kalendarik në të cilin kërkesa për mbrojtje është depozituar në formën e kërkuar nga ligji.

Të drejtat ekskluzive mund të humbasin edhe para periudhës së përcaktuar në paragrafin e tretë të këtij vendimi, nëse nuk janë shlyer, në përputhje me ligjin, tarifat respektive ose pronari i së drejtës të topografisë së mbrojtur heq dorë me shkrim nga mbrojtja.

Pa cenuar mjetet juridike në dispozicion për të zbatuar të drejtat ekskluzive që burojnë nga neni 9, personi që gëzon të drejtën e mbrojtjes dhe që provon se një person tjetër me mashtrim ka riprodhuar, shfrytëzuar në treg ose importuar për këtë qëllim një topografi, ka të drejtë t'i kërkojë gjykatës të parandalojë shkeljen, si dhe shpërblimin e dëmit për periudhën para se ato të drejta të lindin.

Në qoftë se një topografi nuk është shfrytëzuar për qëllime tregtare askund në botë, të drejtat ekskluzive shfuqizohen 15 vjet pas datës së fiksimit apo kodimit. Një e drejtë e re ekskluzive mund të lindë vetëm pas depozitimit, brenda kësaj periudhe, të një kërkesë për regjistrim në formën e kërkuar nga ky ligj.

Sipas termit të mbrojtur, mbajtësi i së drejtës është i autorizuar të shënojë qarkun respektiv të integruar me shkronjën “T”.

Neni 11

Nuk mund të depozitohet një aplikim pas një periudhe 2-vjeçare nga data kur një topografi është shfrytëzuar për herë të parë komercialisht.

V.PROCEDURA PËR MBROJTJEN DHE REGJISTRIMIN

Neni 12

Aplikimi

(Ndryshuar me ligjin nr. 66/2014, datë 26.6.2014)

Procedura për regjistrimin e së drejtës së mbrojtjes fillon me një kërkesë për hyrjen në regjistër, i cili shoqërohet nga të gjithë termat përshkruar (më poshtë: aplikimi).

Aplikimi përmban emrin e aplikantit dhe të krijuesit, imazhet për topografinë respektive të shoqëruara me përmendjen e sekuencave të tyre, një ekstrakt që përmban funksionet elektronike ose funksionet e një produkti gjysmëpërçues, prodhimin në bazë të topografisë së mbrojtur, një dokument të shkruar që vërteton datën kur topografia respektive është shfrytëzuar për herë të parë komercialisht.

Për çdo topografi depozitohet një kërkesë e veçantë.

Materiali i depozituar në përputhje me kërkesat e këtij ligji nuk vihet në dispozicion për publikun, kur ai është sekret tregtar. Kjo dispozitë nuk cenon zbulimin e këtij materiali, në zbatim të një urdhri nga një gjykatë ose autoritet tjetër kompetent, ndaj personave të përfshirë në çështje gjyqësore, lidhur me vlefshmërinë ose shkeljen e të drejtave ekskluzive të përmendura në nenin 9.

Neni 13

Shqyrtimi i aplikimit

DPM-ja shqyrton nëse aplikimi i plotëson kriteret e regjistrimit në regjistrin e topografive, në përputhje me nenin 12 të këtij ligji.

Kërkesa nuk pranohet nëse aplikimi nuk i plotëson kriteret e vendosura në nenin 12 të këtij ligji.

Nëse aplikimi i plotëson pjesërisht kushtet, sipas nenit 12 të këtij ligji, DPM-ja i kërkon aplikuesit të bëjë përmirësimet e duhura në aplikim, brenda 2 muajve nga data e njoftimit. Nëse aplikuesi nuk i bën përmirësimet në kohën e duhur, aplikimi vlerësohet i pavlefshëm.

Nëse aplikimi i plotëson të gjitha kushtet e nenit 12 të këtij ligji, regjistrohet në regjistrin e topografisë dhe aplikuesit i jepet një certifikatë për hyrjen në regjistër.

Hyrja në regjistrin respektiv botohet në Buletinin Zyrtar të DPM-së.

VI. PAVLEFSHMËRIA E REGJISTRIMIT

Neni 14

Regjistrimi është i pavlefshëm nëse vendoset që:

- a) Topografia respektive nuk është origjinale;
- b) aplikimi nuk është depozituar nga një person fizik apo juridik, i cili është i autorizuar për të drejtën e mbrojtjes;
- c) aplikimi është i depozituar pas datës së vendosur në nenin 10 paragrafi i tretë apo në nenin 11 të këtij ligji;
- ç) imazhet lidhur me topografinë nuk japin mundësi për identifikimin e tij.

VII. SHKELJA E TË DREJTAVE DHE SHPËRBLIMI I DËMIT

Neni 15

Shkelja e së drejtës

(Shtuar fjala në shkronjën “a” paragrafi i tretë me ligjin nr. 66/2014, datë 26.6.2014)

Një person, të drejtat e të cilit janë shkelur, mundet që në bazë të dëmit, të kërkojë që personi i cili e ka shkaktuar atë, të ndalohet nga vazhdimi i akteve të dhunimit.

Nëse personi që shkel të drejtat të mbrojtjes së një topografie të mbrojtur mashtron për dëmin e shkaktuar, sipas parimeve të përgjithshme, ai përgjigjet me shpërblimin e dëmit, në përputhje me dispozitat ligjore në fuqi.

Nuk konsiderohen shkelje të të drejtave për mbrojtje rastet kur:

a) riprodhohet një topografi e mbrojtur për qëllime private jofitimprurëse;

b) riprodhohet një topografi e mbrojtur për qëllim të analizës apo të vlerësimit të konceptit të saj, të proceseve, sistemeve dhe të teknikave të mishëruara në topografi apo për qëllime kërkimi ose arsimimi;

c) shfrytëzimi tregtar i një topografie të re, e cila është krijuar në bazë të analizave dhe të vlerësimit të topografisë së mbrojtur, por ajo vlerësohet origjinale dhe rezultat i përpjekjeve intelektuale të vetë krijuesit, nuk është rast i zakonshëm në industrinë e gjysmëpërcjellësve.

Përmbajtja e paragrafit të parë të këtij neni zbatohet edhe ndaj trashëgimtarit të personit të referuar në paragrafin e parë.

Neni 16

Shpërblimi i dëmit

(Ndryshuar me ligjin nr. 66/2014, datë 26.6.2014)

Një person, i cili shfrytëzon komercialisht një produkt gjysmëpërçues, që ka të inkuorporuar topografinë e mbrojtur dhe nuk di apo nuk ka baza të arsyeshme të besojë se topografia e produktit është e mbrojtur, nuk privohet nga e drejta e shfrytëzimit tregtar të produktit gjysmëpërçues.

Dëmshpërblimi, shuma e të cilit varet nga qëllimi i shfrytëzimit komercial të topografisë së mbrojtur, pretendohet ndaj personit të referuar në paragrafin e parë nga pronari i topografisë së mbrojtur, që nga data kur personi i referuar në paragrafin e parë nuk e ka ditur apo nuk ka pasur baza të arsyeshme të besojë se topografia është e mbrojtur.

Shuma e dëmshpërblimit sipas paragrafit të dytë përcaktohet në marrëveshje ndërmjet pronarit të së drejtës së topografisë të mbrojtur dhe personit të referuar në paragrafin e dytë. Nëse nuk arrihet marrëveshja, shuma e dëmshpërblimit përcaktohet nga gjykata.

E drejta e shfrytëzimit komercial kufizohet për importim, shitje ose shpërndarje të produkteve të produktit gjysmëpërçues apo të produkteve të tjera, të cilat kanë të inkuorporuar topografinë respektive, që nga koha e pretendimit, sipas paragrafit të dytë.

VIII. DISPOZITA PËRFUNDIMTARE

Neni 17

Nga ky ligj përfitojnë vetëm topografitë e krijuara pas hyrjes në fuqi të këtij ligji.

Neni 18

(Ndryshuar neni me ligjin nr. 9957, datë 17.7.2008)

Dispozitat e përfaqësimit të të huajve, pavlefshmëria e aplikimeve të publikuara, pranimi i aplikimit, data e hyrjes dhe ndryshimet në regjistër, pavlefshmëria e të drejtave, afatet kohore të shkeljes së të drejtave, masat kundër shkeljeve të të drejtave, transferimi i të drejtave, licencat, si dhe çdo rregull tjetër procedural, i parashikuar në ligjin nr.9947, datë 7.7.2008 “Për pronësinë industriale”, rregullohen dhe janë të vlefshme edhe për këtë ligj.

Neni 19

Ky ligj hyn në fuqi 15 ditë pas botimit në Fletoren Zyrtare.

**Shpallur me dekretin nr.2379, datë 24.5.1999 të Presidentit të Republikës së Shqipërisë,
Rexhep Meidani**